

Graaf Wichman 10, 1276 KB Huizen Postbus 5, 1270 AA Huizen
T 14 035 F (035) 528 14 15 E gemeente@huizen.nl www.huizen.nl

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Onderwerp: Uitrol 5G-netwerk	Uw brief van :	Nummer : 2110227 1952852
	Ons kenmerk : ow/ruz	Toestel nr : 5 47
Huizen : 30 OKT. 2019	Uw kenmerk :	Bijlagen :

Bij beantwoording van deze brief, graag datum, nummer en onderwerp vermelden.

Geachte heer/mevrouw,

Op 15 juli 2019 heeft uw Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een wijziging van de Telecommunicatiewet aangekondigd met als doel de implementatie van een Europese richtlijn van december 2018 met betrekking tot de Europese Telecomcode en de uitrol van het 5G-netwerk mogelijk te maken.

Het conceptwetsvoorstel "implementatie Telecomcode In de Telecomwet 1998" heeft u ter consultatie voorgelegd. Alhoewel de consultatietermijn is gesloten, sturen wij u alsnog onze reactie.

Onze zorgpunten

Over de uitrol van het 5G-netwerk hebben wij en onze inwoners grote zorgen. Zorgen over gezondheidsrisico's, over de openbare ruimte, over communicatie, over kosten. Voordat wij een standpunt innemen over de uitrol van het 5G-netwerk, verlangen wij en onze inwoners meer duidelijkheid.

Wij brengen onze zorgen en vragen ook in bij de regionale gesprekstafel.

Wij hebben de volgende zorgpunten:

- de toenemende zorgen in de samenleving over de gezondheidsrisico's van straling door de aangekondigde komst van 5G, waarvoor het instrumentarium en communicatieaanpak onvoldoende is;
- de beheerbaarheid van de assets die beschikbaar gesteld moeten worden en de invloed van het medegebruik door derden van de assets op de opdracht die de Rijksoverheid bij gemeenten legt op het vlak van veiligheid en leefbaarheid;
- het effect van de grote hoeveelheid installaties op het straatbeeld;
- de kosten die de verplichte medewerking met zich meebrengen voor gemeenten en die maar zeer gedeeltelijk zijn te verhalen op de markt, terwijl het Rijk gemeenten niet tegemoet lijkt te komen en
- de fysieke bereikbaarheid van de gemeente gedurende de aanleg van de duizenden kilometers benodigde glasvezel in de al overvolle ondergrond.

De 5G-technologie is nog niet uitontwikkeld. Er moet gekeken worden naar de maatschappelijke implicaties en er wordt ook nog veel onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld gezondheidsrisico's. Nieuwe inzichten daaromtrent zouden daarom alsnog kunnen leiden tot nieuwe inzichten.

Straling en gezondheidszorgen

Hoewel er geen bewijs lijkt te zijn dat elektromagnetische straling gezondheidsrisico's met zich meebrengt, ziet de gemeente dat steeds meer mensen zich daar zorgen over maken. Wij behartigen de belangen van onze inwoners. Wij hebben inmiddels veel brieven ontvangen van bezorgde inwoners. Met de verwachte forse toename van nieuwe zendapparatuur in de openbare ruimte hebben we als overheid de verantwoordelijkheid om het welzijn van onze inwoners te beschermen. Het huidige wetsvoorstel en de bestaande regelgeving bieden daar vanuit het gezondheidsperspectief onvoldoende instrumenten voor. Er zijn geen mechanismen voorzien in de Europese richtlijn en in het wetsvoorstel om inwoners te betrekken bij de inrichting van de nieuwe infrastructuur, er is geen duidelijke communicatieaanpak en er zijn geen maatregelen om het stralingsniveau te bewaken. De toenemende maatschappelijke onrust en onvoldoende zeggenschap van burgers leiden tot maatschappelijk protest en vertraging bij de uitrol van 5G waar het wetwijzigingsvoorstel juist een versnelling in wil bewerkstelligen.

Beheerbaarheid van de assets

Voor het 5G-netwerk moet een groot aantal zenders/ontvangers worden geplaatst en grote lengtes glasvezelkabels worden gelegd. Om de uitrol zo soepel mogelijk te laten verlopen stelt de Europese Commissie de lidstaten voor om hun publieke infrastructuur, hun assets (waaronder lichtmasten, verkeersregel-installaties, bushokjes) en andere objecten (zoals publieke gebouwen) verplicht beschikbaar te stellen aan de markt en zelfs ondernemingen te verplichten mee te werken aan de operatie. Telecomproviders mogen naar eigen inzicht masten tot zeven meter hoog in de openbare ruimte plaatsen. Het in 2010 door VNG, uw ministerie en de telecomproviders ondertekende antenneconvenant komt daarmee te vervallen (hoewel u met deze partijen tegelijkertijd besprekingen voert over verlenging van het convenant).

Het wetsvoorstel heeft vergaande gevolgen voor de manier waarop gemeenten hun assets onderhouden. Zonder de mogelijkheid om randvoorwaarden te stellen, worden gemeenten (volledig) afhankelijk van de betreffende marktpartij. Medegebruik door derden beperkt de ruimte die de gemeente heeft om naar eigen inzicht beheer en onderhoud uit te voeren aan de assets waaraan objecten van derden zijn bevestigd, en dat interfereert met de opdracht die gemeenten hebben om de gemeente veilig te houden met openbare verlichting, openbaar vervoer, verkeersregelinstallaties en verkeersinformatiesystemen. Omdat het medegebruik eenzijdig is opgelegd, wordt de gemeente afhankelijk van de goedkeuring van de marktpartij terwijl de marktpartij niet afhankelijk is van de gemeente voor het medegebruik. Gevolg is dat de gemeenten hun taken niet meer naar behoren kunnen uitvoeren. De verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van de asset (en waarschijnlijk ook van de zendinstallaties die er aan bevestigd wordt) blijft bij de gemeente, terwijl die er geen volledige zeggenschap meer over heeft.

Daarnaast kan de zendinstallatie invloed hebben op de werking en/of levensduur van de assets. Doordat de zendinstallatie altijd van stroom moet worden voorzien, kunnen gemeenten hun eigendommen niet meer zomaar buiten gebruik stellen (voor bijvoorbeeld onderhoud), met als gevolg extra kosten. Doorredenerend lijkt het wetsvoorstel te impliceren dat gemeenten bij vervanging of verplaatsing van objecten waaraan de zendinstallaties zijn bevestigd (zoals bij herinrichting van wegen) verplicht zijn de zendinstallaties op eigen kosten te verplaatsen. Ook doet het wetsvoorstel geen uitspraken over aansprakelijkheid en risico's.

Daar komt nog bij dat de lichtmasten niet over individueel schakelbare elektriciteitsaansluitingen beschikken terwijl zendinstallaties permanent elektriciteit nodig hebben. Dat zou vergaande en kostbare aanpassingen aan de lichtmasten vergen, zowel bij de gemeenten als eigenaar van de lichtmasten als bij de energievoeder die wettelijk verplicht is om de openbare verlichting op de gereguleerde netten te schakelen. Als er gebruik wordt gemaakt van de voeding van de lichtmast, hoe is onderhoud dan mogelijk zonder ook de stroom van het zendapparaat te halen? Wie is verantwoordelijk voor storingen veroorzaakt door de zendapparatuur van de telecomproviders en wie vergoedt schade aan de zendapparatuur bij onderhoud aan de lichtmast?

Straatbeeld

Zoals het er nu naar uitziet zal een groot aantal extra zendinstallaties opgehangen moeten worden met afmetingen van ca. 20 x 20 X 5 cm / 35 x 35 X 10 cm. Die hebben daarmee een prominente plaats in het straatbeeld. De prominente aanwezigheid van deze kasten vinden wij onwenselijk. De nieuwe wet biedt de gemeente geen mogelijkheden om regie te voeren op de plaatsing van de 5G-zenders. Bovendien lijkt de wet de telecomsector de ruimte te bieden om vergunningsvrij en naar eigen inzicht aanvullende objecten (masten) in de openbare ruimte te plaatsen. Dat is onwenselijk is als het gaat om de veilige en leefbare inrichting van de openbare ruimte. Het is dan ook de vraag hoe de gemeente na invoering van de wetwijziging kan voorkomen dat zulke objecten worden geplaatst op onveilige plaatsen en op plaatsen die vanuit het perspectief van de inrichting van de openbare ruimte, de beheerbaarheid van andere gemeentelijke assets of de toegankelijkheid van de openbare ruimte onwenselijk zijn.

Administratieve en financiële lasten

De wetwijziging zal van lokale overheden, dus ook van onze gemeente, een significante inspanning vergen. Verplichte medewerking aan aanvragen van de marktpartijen voor medegebruik van de gemeentelijke assets leidt tot hoge administratieve en financiële lasten voor de gemeente, niet alleen voor het afhandelen van alle aanvragen, maar ook voor de registratie van welke apparaten van welke partijen aan welke assets zijn aangebracht, wat de gevolgen ervan zijn, welke wijzigingen worden doorgevoerd en hoe het beheer vervolgens moet worden geregeld, los van de wie er verantwoordelijk is voor het aanleveren van de informatie. De wet laat enige, nauwelijks omschreven ruimte voor afwijzing van verzoeken tot medegebruik als de openbare veiligheid in gevaar komt, maar er bestaat een risico op langdurige juridische procedures als de gemeente dat doet. Maar de wet verplicht de telecomproviders niet om voldoende informatie aan te leveren bij de eigenaar van de asset, waardoor de gemeente zelf voor die informatie moet zorgen, met aanzienlijke lasten tot gevolg.

Gevolgen van de uitrol voor de fysieke bereikbaarheid

Naar verwachting zullen vele extra zendapparaten via glasvezelkabels worden verbonden. Dat betekent dat er de komende jaren vele kilometers glasvezel in de al overvolle ondergrond moet worden gelegd. Dat zal gepaard gaan met behoorlijke overlast op straat als gevolg van opbrekingen en omleidingen. Bovendien biedt de huidige wetgeving de gemeente onvoldoende instrumenten om regie te voeren op het leggen van kabels en leidingen door derden.

Gewenste aanpassingen aan het wetsvoorstel

Wij stellen voor om de het conceptwetsvoorstel op een aantal punten aan te passen:

- Zorg dat gemeenten voldoende bevoegdheden hebben om hun publieke taak, namelijk beheer van de openbare ruimte, te blijven uitvoeren. Voor de leefbaarheid en openbare veiligheid van onze gemeente is het van groot belang dat wij mogen bepalen waar zendinstallaties mogen worden geplaatst of bevestigd. Maak duidelijk hoe de gemeente haar rol kan behouden door bijvoorbeeld randvoorwaarden te stellen voor het gebruik van de publieke infrastructuur zodat de gemeente vanuit haar maatschappelijk en gemeentelijk belang medewerking kan vragen of weigeren;
- Geef helder aan wat ieders rol en verantwoordelijkheid op de verschillende aspecten van de 5G-uitrol zijn: economie, gezondheid, onder- en bovengrondse infrastructuur. Maak de verantwoordelijkheden rondom beheer van de publieke assets en de rollen daaromheen scherp en houdt administratieve lasten beperkt voor alle partijen. Ook moet het eigenaarschap en verantwoordelijkheden rondom opstelpunten, (zend)apparatuur en bijbehorende aanvullende infrastructuur zoals sensoren, vastgelegd worden in een (landelijke) registratie en moet er duidelijk beleid komen over de (digitale) beveiliging van de nieuwe faciliteiten;

- Maak een realistische financiële inschatting en stel middelen beschikbaar om een snelle, efficiënte uitrol van 5G te faciliteren. Medewerking van de gemeenten aan de uitvoering van de wet gaat naar verwachting een grote hoeveelheid menskracht vragen om de uitrol in goede banen te leiden (beheer, kabels en leidingen voor alle glasvezelkabelverbindingen met de antennes). Bovendien wordt het geschikt maken van de publieke assets, zoals lichtmasten voor 5G een grote financiële opgave.
De opgave van 5G uitrol vraagt daarom een actieve, participerende houding van het Rijk, met financiële bijdrage. De toekomstige opbrengsten van 5G frequentieveilingen moeten wat ns betreft hiervoor worden geïnvesteerd;
- Kom met een duidelijke aanpak om de zorgen van bewoners te adresseren en hen te betrekken bij de inrichting van de openbare ruimte, zoals ook bij de uitgangspunten van de Omgevingswet past. Aantoonbaar moet worden dat 5G-installaties voldoen aan blootstellingsnormen. Dit kan bijvoorbeeld dor marktpartijen te verplichten om onafhankelijke metingen te laten uitvoeren. Ook moet er een communicatieplan worden opgesteld, gericht aan verschillende doelgroepen (zoals bewoners, werknemers, kinderen, ouderen), waarin aangegeven wordt waar burgers met hun vragen terecht kunnen, welke organisaties benaderbaar zijn voor gezondheidsvragen over de gevolgen van 5G en wat de verantwoordelijkheden zijn.

Resumé

Het wetsvoorstel moet een belangrijke bouwsteen voor de succesvolle uitrol van 5G zijn. Voorwaarde is wel dat alle belanghebbenden, inclusief de lokale overheden, een kans krijgen aan deze ambitie mee te werken, zonder te worden geconfronteerd met onmogelijke verplichtingen. Onze burgers moeten beschermd blijven tegen mogelijke risico's en er moet gewerkt worden aan een realistische inschatting van de financiële middelen die nodig zijn om hiervan een succes te maken.

Pas nadat wij en onze inwoners voldoende informatie en duidelijkheid hebben, zullen wij een standpunt innemen over de uitrol van het 5G-netwerk.

Wij zien uit naar uw reactie tijdens de ronde tafels die uw ministerie en het VNG organiseren in oktober en november.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders,

R.W.J. Veldhuisen
gemeentesecretaris

Drs. K.S. Heldoorn
burgemeester